

Saarde Sõnumid

Nr 10 (259) 25. november 2024

Isadepäev oli sel aastal toredasti teisiti

Fotod: Leila Niilus

Üle-eestilise isadepäeva kontserdi ülekanne toimus sel aastal siit, meie väikesest Kilingi-Nõmmest.

Väga palju ettevalmistusaega küll ei jäänud, aga ühiste pingutustega koostati ning esitati tõeliselt südantsoojendav etendus. Veel nüüdki saame erinevatest Eestimaa nurkadest kiidusõnu armsa kontserdi eest.

Siiras aitäh veelkord kõige selle ettevalmistajatele, juhendajatele, osalejatele! On suur rõõm teadmisest, et meil on tublid juhendajad; kohad, kus koos käia; paigad, kus ühiselt luua ja et meil on need toredad suured ja väikesed inimesed, kes kõigest sellest osa võtavad ning need, kes osa saavad!

Vallavanema veerg

Head vallaelanikud!

Juba ongi novembrikuu käes ja paari nädala pärast saame üheskoos tähistada esimest adventi.

Meie koduvalda külastasid 10. novembril herra President Alar Karis ja proua Sirje Karis, kes osalesid isadepäeva kontserdil Kilingi-Nõmme Klubis. Proua Sirje Karis edastas oma kõnes tervituse kõigile Eestimaa isadele. Kõik inimesed vajavad Eestis tunnet, et me oleme olulised ja meid märgatakse. Seepärast olen rõõmus, et isadepäeva ürituse läbiviimise kohaks valiti käesoleval aastal meie väike kuid armas Kilingi-Nõmme. Aitäh kõigile kogukonna liikmetele, kes aitasid kaasa suurejoonelise ja südamliku kontserti ettevalmistamisel ning läbiviimisel.

Oktoobris ja novembris on vallavalitsus koostöös hallatavate asutuste juhtidega aktiivselt tege lenud 2025 aasta eelarve koostamisega ja saame selle edastada volikogule arutamiseks käesoleva kuu lõpuks.

Tulenevalt Saarde Vallavolikogu otsusest 17.10.2024, esitasime Rahandusministeeriumile taotluse, et saada munitsipaalomandisse tasuta riigivaraseaduse alusel kinnistud aadressil Pargi tn 1a ja Pargi tn 4. Hooned võtab vald kasutusele kogukonna ühistegevuseks ning Saarde valla muuseumina. Üleandmise protsess võib võtta aega kuus kuud kuni üks aasta, kuid ma olen kindel, et see aeg tasub ootamist ära ja saame luua muuseumi meie valda.

Ilusat sügise jätku!

Vallavanem Raivo Ott

Saarde valla tuulepargi edasiarenduse eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teade

Saarde Vallavalitsus korraldab planeerimisseaduse (PlanS) § 100 alusel Saarde valla tuulepargi ja tuulepargi toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku väljapaneku. Väljapanek toimub 03.12.24 kuni 06.01.25. Paberkanal dokumendidega on võimalik tutvuda lahtiolekuaegadel Saarde Vallavalitsuses (Nõmme 22, Kilingi - Nõmme linn, Saarde vald) ja Tihemetsa raamatukogus (Valga mnt 21, Tihemetsa alevik, Saarde vald). Elektroonselt leiab dokumendi Saarde valla koduleheküljelt (<https://saarde.ee/saarde-tuulepargi-edasiarendus>).

Eriplaneeringu koostamise eesmärk on püstitada tuulepark ja tuulepargi toimimiseks vajalik taristu Saarde vallas Kanaküla, Kamali, Kärsu, Tõlla ja Mustla küla des. Planeeringuala suuruseks on ligikaudu 2189 ha. Tegemist on olemasoleva Saarde tuulepargi edasiarendusega.

Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta arvamust (PlanS § 100 lg 2). Arvamusel palume saata kirjalikult e-posti aadressile info@saarde.ee või Saarde Vallavalitsusse (Nõmme 22, Kilingi-Nõmme linn, 86304, Saarde vald).

Eriplaneeringu avalikud arutelud toimuvad:

- **6. veebruaril 2025 kell 17.00 Kilingi-Nõmme Klubis** (Pärnu tn 73, Kilingi-Nõmme linn, Saarde vald).
- **10. veebruaril 2025 kell 17.00 Tihemetsa Huvija Spordikeskuses** (Valga mnt 21, Tihemetsa, Saarde vald).

Planeeringu algataja, vastuvõtja ja kehtestaja on Saarde Vallavolikogu, koostamise korraldaja on Saarde Vallavalitsus. Planeeringu koostaja on Plannum OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Roheplaan OÜ. Eriplaneeringust huvitatud isik on OÜ Utilitas Wind.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

23. oktoobril toimunud istungil:

1. Anti üks kasutusluba.
2. Anti ehitusluba mängulinnaku püstitamiseks Kalda külas, Sääsenurga kinnistule.
3. Anti üks sotsiaalvaldkonna korraldus.
4. Arutelu, info: otsustati kooskõlastada Kilingi-Nõmme lasteaed Krõll esitaud koosseisu muutmine; Kliimaministeerium edastas kirja „Läti „Lode“ tuulepargi projekti piiriülene keskkonnamõju hindamine“, milles soovitakse seisukohti „Lode“ tuulepargi KMH aruande kohta ning põhjendatud arvamusi selle kohta, milline oluline kahjulik piiriülene keskkonnamõju võib planeeritava tegevusega Eestile kaasneda - otsustati vastata, et Saarde valla ei ole puutumust planeeritava piirkonnaga; konkursikomisjon viis läbi abivallavanema ametikohale kandideerijatega vestlused ning valiti välja konkursi võitja.

1. novembril toimunud istungil:

1. Anti kasutusluba mäguväljaku kasutusele võtmiseks asukohaga Pärnu maakond, Saarde vald, Kalda küla, Sääsenurga.
2. Otsustati eraldada noorte omalgatuse toetus 500 eurot Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 9.-12. klassi jõulupeo „Jõulud läbi aegade“ korraldamiseks.
3. Otsustati eraldada noorte omaalgatuse toetus 401 eurot B.G. Forseliuse Seltsi Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi Noortekogu noortegrupile heategevusliku laternamatka korraldamiseks.
4. Anti kaks korraldust Saarde Vallavalitsuse 26.06.2024 korralduse nr 269 „Hajaasustuse programmi 2024. vahenditest toetuse saamiseks esitatud taotluste rahuldamine ja abikõlblike projektide rahastamine“ muutmiseks.
5. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks aadressile Pärnu maakond, Saarde vald, Reinse küla, Kalgissaare.
6. Kinnitati sotsiaaltoetuste avalduste vormid.

7. Otsustati eraldada reservfondist raha MTÜ-le Tallinna Maleklubi 10.11.2024 Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis Isadepäeva maleturniiri korraldamiseks.

8. Anti korraldus juubelitoetuste maksmiseks.

9. Anti 6 sotsiaalvaldkonna korraldust

10. Anti korraldus Saarde Vallavalitsuse 04.09.2024 korralduse nr 2-3/358 „Tervisetootuse maksimine“ kehtetuks tunnistamiseks.

11. Määrati Saarde vallas Kanakülas asuva Kanaküla metskond 14 katastriüksuse koha-aadressi uueks koha-aadressiks Pärnu maakond Saarde vald Kanaküla 92 Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme tee.

12. Anti korraldus Saarde Vallavalitsuse 04. septembri 2024 korralduse nr 2-3/356 „Punapargi tee 33 katastriüksuse jagamine, sihtotstarvete ja lähiaadresside määramine“ muutmiseks.

13. Anti korraldus jagada Pärnu maakonnas Saarde vallas Tali külas asuva Männi tee 5 katastriüksus ja määrata Männi tee 5 katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid: 1) Männi tee 5, sihtotstarve 100% elamumaa; Tali küla, Saarde vald, Pärnumaa; 2) Männipõllu, sihtotstarve 100% maatulundusmaa; Tali küla, Saarde vald, Pärnumaa.

14. Anti korraldus jagada Pärnu maakonnas Saarde vallas Veelikse külas asuva Lepasaare katastriüksus ja määrata Lepasaare katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid: 1) Lepasaare, sihtotstarve 100% maatulundusmaa; Veelikse küla, Saarde vald, Pärnumaa; 2) Ärna, sihtotstarve 100% maatulundusmaa; Vee-likse küla, Saarde vald, Pärnumaa.

6. novembril toimunud istungil:

1. Kinnitati enampakkumise tulemused.

2. Otsustati edastada volikogule otsuse eelnõu „Saarde valla üldplaneeringu vastuvõtmine ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande vastavaks tunnistamine“.

3. Arutelud: otsustati võtta investimislaenu pakkumine SEB-st; otsustati Pärnu tänaval liikluskiiruse piiramist ning parkimiskeelu kehtestamist perioodil 08.11.2024 kell 17:00 - 10.11.2024 kell 17:00; arutati Pärnu Lahe Partnerluskogu meetmetesse 2 ja 3 projektitaotluste esitamist ja otsustati projektitaotlused esitada ja anda kinnituskirjad omafinantseeringu olemasolu kohta; kooskõlastati Surju Kooli personali koosseis.

13. novembril toimunud istungil:

1. Anti 10 sotsiaalvaldkonna korraldust.

2. Anti ehitusluba Saarde vallas, Surju külas, Surju kooli madalseiklusraja püstitamiseks.

3. Anti ehitusluba Saarde vallas, Väljakülas, Pikkori päikeseelektrijaama energiasalvesti püstitamiseks.

4. Anti ja kinnitati projekteerimistingimused Kilingi-Nõmme linnas, Pärnu tn 47 Kilingi Villa Pansionaadi laiendamise projekteerimiseks.

5. Otsustati edastada volikogule järgmised eelnõud: otsuse eelnõu „Hariduslepe tingimustega mitte nõustumine“; määrus eelnõu „Välireklaami paigaldamise eeskiri ja reklaamimaksu kehtestamise kord Saarde vallas“; määruse eelnõu „Surju Kooli arengukava aastateks 2025 – 2028“; otsuse eelnõu „Rahalise kohustuse võtmine“.

6. Arutelud: kooskõlastati Kilingi-Nõmme Muusikakooli personali koosseis.

Vallavalitsuse istungite protokollidega ja juurdepääsupiiranguteta korraldustega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee

UUS TÖÖTAJA

Kes ma olen?

Pikaaegse staažiga politseiurija, hobi korras jalgpallikohtunik, puu- ning käsitööentusiast ja suur loomasõber, kellest käesoleva novembrikuu alguses sai Saarde valla abivallavanem.

Argielus täiesti tavaline inimene ja lapsevanem igapäevarõõmude ning muredega. Väärtustan häid persuheiteid, austan oma vanemaid ning olen väga suur loomasõber. Sellest tingituna olen politseis põhitöö kõrvalt pidanud ka koerajuhi ametit. Pean oluliseks iga elusolendi heaolu ning õigust olla hoitud.

Usun, et enda kätega meisterdamine ja millegi loomine aitab negatiivset energiat ning tekkinud pingeid maandada ja end nn restartida. Kohati on mul käsil ja peas ideena mitu erinevat loovprotsessi korraga, mida siis püüan vastavalt vaba aja võimalustele samaaegselt realiseerida. Lisaks sellele taaskäivitan end reisidel ning lühiväljasõitudel nii välismaale kui Eesti-sisesele. Hindan lihtsust ning maalähedust ja pean lugu kohalikust kultuurist, kus iganes ma ka ei viibiks ning tahan seda maksimaalselt kogeda.

Uurijale iseloomulikult olen uudishimulik, uut informatsiooni ja teadmisi otsiv ning ammutav. Pean oluliseks head haridust, pidevat enesearendamist, oskuste omandamist ning mitmekesisust. Olen otsekohene ja ei salli keerutamist.

Saarde vald ei ole minu koduvald. Olen originaalis pärit hoopis Paidest, sealt liikunud läbi Haapsalu Pärnusse, kus siis elan ka käesoleval ajal. Lapsepõlvesuved veetsin Kilingi-Nõmmes sugulaste juures. Oli äge aeg, meenu tan seda ainult heldimusega, mistõttu tähendab see piirkond minu jaoks isiklikult midagi sooja ja positiivset.

Politseitööle punkti panemise otsus ei olnud hetkeemotsioonil tehtu, vaid pikaaegne idee. Olin väsinud ja pidevalt muidu toimetava ning kiire tegutsejana tundsin ühel hetkel, et tammun paigal. Tahtsin uut hingamist ning mugavusest välja saada. Olen arvamusel, et igaüks saab enda elu ise muuta ja selleks vajadusel riskeerima ning tegema võibolla ka kiireid otsuseid, andmata endale aega ümber mõtlemiseks. Saarde Vallavalitsusse tööle asumine oli samuti selline otsus.

Minu jaoks on see hüpe pea ees tundmatusse, aga usun, et haritud ning õppimisvõimelise inimesena suudan end kiirelt erinevate valdkondadega ning protsessidega kurssi viia ja kogukonna jaoks kärmelt ka sisuliselt tööle asuda. Annan endale aru, et see ei saa olema kerge, aga kõik ei peagi olema elus kerge!

Kati Vaher

Küsitluse „Turvalisus Saarde vallas“ tulemuste kokkuvõte

Siseministeriumi eestvedamisel toimub aastatel 2023-2027 kuueteistkümnemes kohalikus omavalitsuses turvalisuse arenguprogramm. 2023. aastal valiti avaliku konkursi teel välja esimesed 8 kohalikku omavalitsust, keda Siseministerium toetab turvalise elukeskkonna loomisel ja arendamisel läbi uue arenguprogrammi. Ühena kaheksast kohalikust omavalitsusest õnnestus programmi valituks saada ka Saarde valla.

Programmi üldiseks eesmärgiks on turvalisuse kavandamise edendamine kohalikes omavalitsustes ning turvalisuse valdkonna võimekuse arendamine. Selleks tõstetakse kohalike omavalitsuste meeskondade teadmisi erinevate koolituste abil ning igale omavalitsusele on tegevuste planeerimiseks ja läbiviimiseks määratud ka mentor, kes neid selle kaheaastase perioodi jooksul nõustab.

Ühe osana arenguprogrammiga seotud tegevustes oli perioodil 21.06. – 01.08.2024 kõigil Saarde valla elanikel võimalus vastata küsimustikule, mille eesmärgiks oli välja selgitada Saarde valla elanike üldine kriisideks valmisoleku tase ja hoiakud kogukonnaliikmete omavahelise koostöö osas. Lisaks eelnevale sooviti küsitlusega välja selgitada perede paremat hakkamasaamist kui turvalise elukeskkonna loomise alustala mõjutavad tegurid.

Küsitlusele andis oma vastuse täpselt 100 saarde-last. Teeme siinkohal väikese kokkuvõtte küsitluse tulemustest.

Vastuseid analüüsid selgus, et 80% vastanutest teab, kuidas ja kust saada kriisilukorras infot ning 19% vastas, et ei tea. Kui aga uurisime vastanutelt, kus asub tema elukohale kõige lähem infotahvel, kuhu omavalitsus kriisilukorras (nt pikaajalise elektrikatkestuse korral) paber-kandjal teateid paneb, siis vastas 52% vastanutest, et ei tea, ja 45% vastasid, et teavad. See on omavalitsusele oluline teave, sest teame nüüd, et infotahvli teade asukohtade info vajab laiemalt levitamist.

Uurisime ka vastajate hinnanguid sellele, kui neil oleks olemas kõik vajalikud vahendid ja varud, kas nad tuleksid hädaolukorras 7 päeva iseseisvalt toime. 36% vastanutest andis vastuseks „Kindlasti“ ja 33% „Pigem jah“, seega võib öelda, et

69% vastanutest saab enda hinnangul hädaolukorras 7 päeva iseseisvalt hakkama. 19% vastanutest andis vastuseks „Pigem mitte“ ja 11% „Kindlasti mitte“.

Võimalikest hädaolukordadest peetakse enim võimalikuks elektrikatkestusi ja erinevaid loodusega seotud olukordasid aga ka interneti- ja mobiiliside katkestusi ning kaardimaksete mittetoimimist. Sõda mainiti vastustes 13 korda.

Küsisime ka, millised vahendid ja varud on vastajatel vastamise hetkel kodus olemas, et iseseisvalt 7 päeva hakkama saada. Kolm kõige populaarsemat vastust oli „Puuküttega pliit, ballooniaasi pliit, grill või priimus toidu valmistamiseks“; „Esmaabitarbed (nt valuvaigistid, sõetablid, plaastrid, vahendid põletushaava hooldamiseks)“ ja „Tahkeküttega soojusallikas (nt ahi, pliit, kamin)“. Kõige vähem vastati „Mahutid joogivee varumiseks (hinnanguliselt 20 l pereliikme kohta)“, kuid ka seda vastusevarianti valis 55 vastanut 100-st, seega ei ole tulemus sugugi halb.

Hea oli vastustest näha, et 39% vastanutest tunneb, et nende naabruskond on turvaline ja 49%, et „Pigem jah“. 10% vastanutest leiab, et nende naabruskond pigem ei ole turvaline ja 2%, et ei ole turvaline.

Kui uurisime, kas vastanud usuvad, et teevad hädaolukorras lähipiirkonna inimestega koostööd, siis 46% vastas „Kindlasti“ ning 48% „Pigem jah“. Seega 94% vastanutest on seisukohal, et teevad oma piirkonna inimestega koostööd. 72% vastanutest ütles ka, et neil on olemas oma naabruskonnas elavate inimeste kontaktandmed, et kriisilukorras nendega ühendust saada. 25%-l vastanutest naabruskonnas elavate isikute kontaktandmeid ei ole.

Kui uurisime, kas keegi vastanutest on oma naabruskonna inimestega arutanud kriisiks valmisoleku teemat ja plaaninud tegevusi, siis 81% vastas „Ei“. Ainult 14% vastas „Jah“. Siin peitub kindlasti teema, mida saame edasi arendada, sest kogukondade ühine võimalikeks kriisiks valmistumine muudab kogukonnad tugevamaks.

Väga hea meel oli lugeda, et 82% vastanutest usub, et tihe läbikäimine oma naabruskonna inimestega suurendab kogukonna turvalisust ja oled valmis oma kogukonna inimestega enam koostööd tegema tur-

valisuse tagamiseks (36% vastas „Kindlasti“ ja 46% „Pigem jah“). 11% vastanutest oli seisukohal, et see pigem ei suurenda kogukonna turvalisust ja 2% vastas „Ei“. 5% vastas „Raske öelda“.

Uurisime ka, kuidas omavalitsus saaks toetada kogukonna inimeste vahelist koostööd turvalisuse ja kriisideks valmisoleku tagamiseks. Peamiselt soovitakse, et omavalitsus jagaks rohkem infot ning korraldaks erinevaid koolitusi ja infopäevaseid. Kindlasti saame seda arvesse võtta turvalisuse valdkonna tegevuskava koostamisel.

Küsisime, mis võiks takistada naabruskonna inimeste tihedat omavahelist läbikäimist. Kõige rohkem anti vastuseks, et inimesed tegelevad pigem enda probleemidega (73 vastust) (vt lisa 1).

Kui uurisime, mis oleks vastaja hinnangul positiivset naabruskonna inimeste tihedas läbikäimises, siis saime lisa 2 toodud vastused (vt lisa 2).

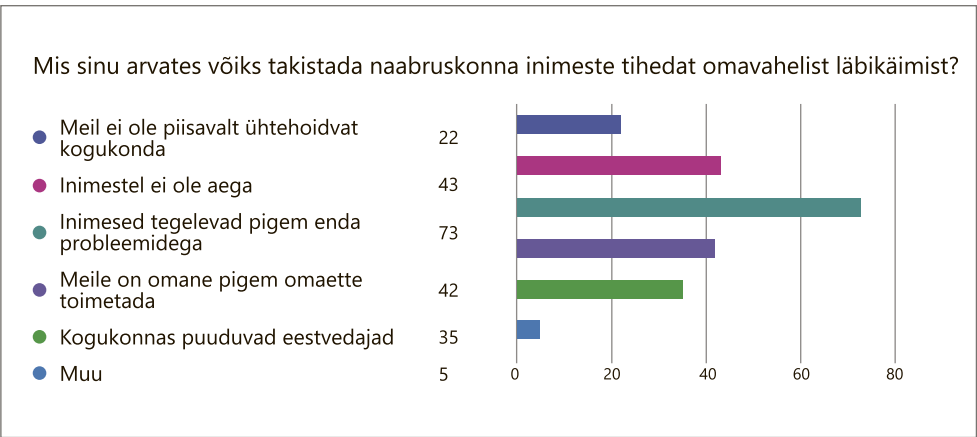
Lisaks küsisime ka seda, millisena näeksid vastajad enda võimalikku panust oma kogukonnas (vt lisa 3).

Küsitluse olulise osa moodustasid lastega peredele suunatud küsimused. Uurisime näiteks inimeste teadlikkust erinevatest kohaliku omavalitsuse poolt peredele suunatud teenustest ja palusime vastajatel hinnata, kui tõenäoliseks nad peavad, et võivad nimetatud teenuseid tulevikus ise vajada. Kõige enam tõenäoliseks peeti, et võidakse vajada psühholoogi teenust aga ka logopeedi teenust ja vanemluskoolitusi.

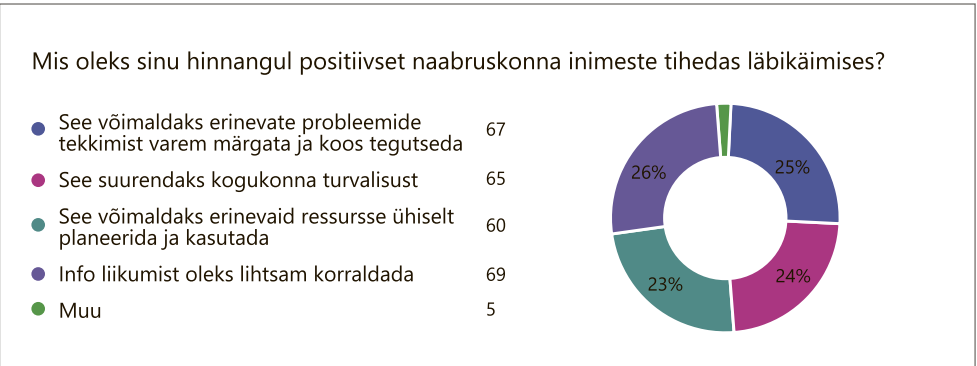
Lisaks saime kinnitust, et valla poolt pakutavate sotsiaalteenuste kohta otsitakse kõige rohkem infot just valla veebilehelt aga ka tuttavate inimeste käest ning ametnikult.

Uurisime ka, kuidas inimesed ise hindavad oma oskuseid iseseisvalt toimetulekuraskuste ennetamisega toime tulla. Reeglina ollakse arvamusel, et suudetakse erinevates valdkondades toimetulekuraskustega pigem hakkama saada või väga hästi hakkama saada. Rohkem toodi välja, et hakkama saamiseks vajatakse enam abi emotsioonide juhtimisel ning oma abivajaduse tunnistamisel.

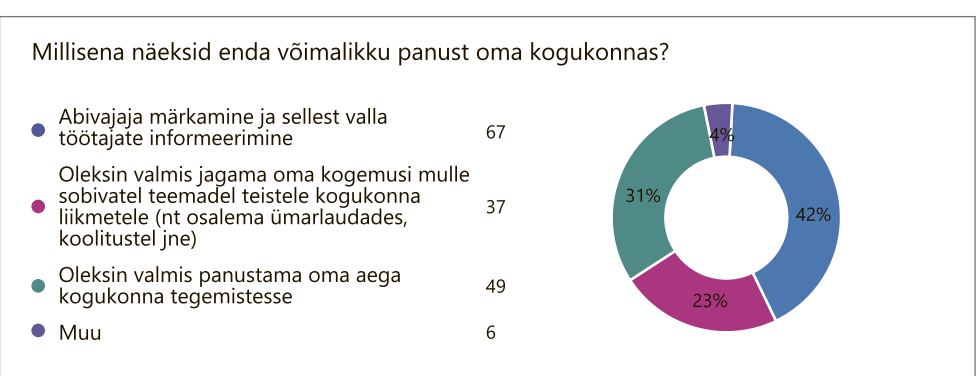
Küsisime ka, kui vajaksid omavalitsuselt tuge, siis millist. Enim vastati, et kogemuste vahetamine sarnaste kogemustega inimestega (18 vastust); juhised, kirjalikud

Lisa 1

Lisa 2

Lisa 3

materjalid (17 vastust) ja individuaalne nõustamine (16 vastust).

Kõiki saadud vastuseid kasutame selleks, et oskaksime lastega peredele tulevikus teenuseid paremini planeerida ja korraldada.

Kokkuvõtteks saab öelda, et küsitlusele vastanutest 2/3 moodustasid naised ja 1/3 mehed. Enim vastanuid oli vanusevahemikus 40-49 (26 vastanut). Vanuses 70 ja rohkem oli 7 vastanut. 47% vastanutest olid kõrgharidusega, 20% kutseharidu-

sega, 19% keskharidusega ning teisi vastusevariante oli vähem kui 10%. 88% vastanutest töötasid ja 12% oli töötuid. 36 vastanut olid Kilingi-Nõmmest ja ülejäänud vastanud jagunesid erinevate külade vahel.

Küsitlusele vastanute vahel loosisime välja ühe inimese 7 päeva kriisivaru, matkapliidi ja dünamoga kriisiraadio. Õnnelikeks võitjateks osutusid vastavalt mobiiltelefonid numbrilõpuga 915 ja 537 ning e-posti aadress algusega Berit. Kõi-

kide auhinnasaajatega võetakse ühendust.

Täname kõiki, kes oma aega küsitlusele vastamiseks panustasid, tänu teile oskame Saarde valla turvalisuse valdkonna tegevuskava paremini kavandada.

Külli Karu
abivallavanem

Valmistu, et Eesti oleks kriisis hoitud

Vaata, kuidas valmistuda: olevalmis.ee

PÄÄSTEAMET

varu toitu ja vett

tea, kuhu varjuda

varu esmaabi-vahendeid

soeta FM-raadio

Vinni valla juhid käisid Saarde tuuleparki uudistamas

Maismaa tuuleparkide planeerimine on muutunud Vinni valla jaoks aktuaalseks ning selleks, et hinnata võimalike tulevaste arenduste mahtu ja mõju, käisid Vinni valla juhid Saarde valla Utilitase tuuleparki vaatamas.

Külaliste seas oli esindatud vallavanem Erki Savisaar, kohal oli ka vallavolikogu esimees Evelin Poolamets ning mitmed vallavalitsuse ja vallavolikogu liikmed. Ekspertide meeskonnast olid kaasas Saarde vallas tuuleparkide planeeringute ja keskkonnamõtjude strateegiliste hindamiste eestvedaja Hendrikson DGE müraekspert Veiko Kärbla ning keskkonnaekspert Kaile Eschbaum.

Tuulepargis võtsid külalised vastu haldusnõunik Martti Rooden ja taastuenergia spetsialist Merileid Kütt. Pärastlõunal tervitas Kilingi-Nõmme Klubis külalisi ka Saarde vallavanem Raivo Ott. Vallavanem tegi külalistele valda tutvustava ettekande ja taastuenergia spetsialist andis ülevaate praegu menetluses

Vinni valla juhid käisid Saarde tuuleparki uudistamas

olevatest eriplaneeringutest ning peagi läbiviidavast mürauuringust olemasolevas Saarde tuulepargis. Saarde Vallavalitsuse ja Utilitas Wind OÜ kavandatud müra mõõtmise uuring viiakse läbi juba novembri lõpus. Uuringu läbiviijaks on Terviseamet. Taastuenergia spetsialisti sõnusi on selline mürauuring meile teadaolevalt esmakordne Eestis. Uuringu tulemused ja avalik koosolek-arutelu toimub uuel aastal.

Selleks, et oma kõrvaga hinnata töötava pargi mürataset, mida osad Vinni

valla elanikud on toonud välja oma peamise hirmuna, vaatlesid külalised töötavat tuuleparki kolme, kahe ning ühe kilomeetri kauguselt ning tegid ka peatuse tuulepargi alajaama juures.

Olemasolev Saarde tuulepark koosneb 9 tuulikust. Iga tuuliku ühikvõimsus on 4,3 MW ja tipukõrgus on 230 m. Vinni valla väljasõit Saarde valla maismaa tuuleparki toimus teisipäeval, 29. oktoobril.

Merileid Kütt
Saarde valla taastuenergia spetsialist

Saarde mustrite näitus Kilingi-Nõmme klubis

Hingedekuu teisel nädalal oli Kilingi-Nõmme klubis võimalik vaadata kauneid Saarde mustritest kantud käsitööesemeid. Näitusel väljapandud esemed olid kogutud Saarde Käsitöökeskuse vabatahtlikelt ja kohalikelt käsitöömeistritelt. Näha sai nii Saarde naise rahvarõivaid, kirivõid, kiriku- ja kirikindaid kui ka Saarde seelikutribustikuga kootud vaipu. Lisaks vanadele mustritele oli välja pandud ka hulgaliselt siinsest loodusmustritest inspireeritud käsitööd - taimedega värvitud lõngad, taimetrukis siidsallid ja nendega

väga hästi kokku sobivad keraamilised nõud. Traditsioonilise käsitöö kõrval oli ka tänapäevaseid esemeid, näiteks pajalappe ja märkimikke, mis olid Saarde triibustikku kasutades pidulikumaks muudetud.

Suur osa väljapandud käsitööesemetest olid valminud Saarde Käsitöökeskuses kohapeal või erinevate õpitubade ja koolituste raames. Arhailistes kirjades on väge, mis on kandnud mustrid tänapäeva ning kutsunud neid aastasade jooksul ikka ja jälle kasutama. Tänapäevases tarbimismentaliteeti väärtusta-

vas maailmas leidub järjest rohkem inimesi, kes oskavad hinnata tõeliselt ehedat esivanemate mustritest inspireeritud käsitööd.

Näituse kujundas Tiiu Tammiste. Väljapandud esemete autorid olid Tiina Kuum, Astrid Schults, Tiiu Tammiste, Mall Kuningas, Helen Lensment, Saima Kaiküll, Ellen Mataloja, Maarja Jalasto, Janne Kore, Kärt Pärnat, Jutta Rea ja Liisi Oja. Tänu tublidele Saarde käsitöömeistritele püsivad siinsed mustrid elujõulistena.

Maile Kreevs

Vibuklubi Saarde tegemised 2024 hooajal

2. novembril toimus Vibuklubi Saarde viburajal Kõveri Puhkekeskuses hooaja lõppvõistlus „Enne talve“, kus osales kokku 43 vibulaskjat Lätist ja Eestist. Hilisemal koosviibimisel tehti hooajast kokkuvõtteid ja seati tulevikuplaane.

Vibuklubi Saarde tähistab sellel aastal oma viiendat tegevusaastat ning on selle ajaga läbi teinud tormilise arengu. Saarde valla grupile lisaks alustas 2023. aasta septembris Vibuklubi Saarde teine treening grupp Häädemeeste vallas, Metsapoolel. Sinna on koondunud vibulaskjad Häädemeeste vallast ja neid juhendab Leho Sillat. Käesoleval aastal saavutasid selle grupi laskjad väga häid tulemusi nii Eesti kui ka Läti tiitlivõistlustel ja väiksematel vibuvõistlustel.

Saarde grupi vibulaskjad on jätkuvalt tublilt osalenud nii Eesti kui ka rahvusvahelistel võistlustel.

Esmakordselt sai koondise kutse meie vibuklubi laskja. Dagne Oriehov esindas Eestit Noorte Euroopa Meistrivõistlustel Rumeenias Ploiestis, kus saavutas 17. koha.

Eesti Vibuliidu korraldatavatel meistrivõistlustel ja väiksematel võistlustel saavutasid Saarde valla vibulaskjad 9 esimest kohta, 7 teist kohta ja 3 kolmandat kohta. Eesti Maastikuvibu Liidu korraldatavatel meistrivõistlustel ja klubide karika etappidel on saadud 24 esimest kohta, 1 teine koht ja 2 kolmandat kohta.

Alenna Juhkamsoo, Dagne Oriehov ja Gregor Oriehov uuendasid

oma vanuse- ja võistlusklassis mitmel korral maastikuvibu laskmise Eesti rekordeid.

Vibuklubi Saarde head arengut näitab see, et käesoleval aastal saavutas klubi Eesti Maastikuvibu Liidu klubide karikasarja arvestuses kokkuvõttes viienda koha. Kokku kuulub liitu 17 klubi. Järgmisel aastal on soov jõuda esikolmikusse.

Vibuklubi Saardel on Kõveri puhkekeskusesse rajatud kõikidele reeglitele vastav 28 märgiga stationsaarne viburada. 2023. aasta sügisel korraldati seal esimene avavõistlus, mis sai osalejatelt väga positiivset tagasisidet.

Jõudumööda on seda rada paremaks tehtud ja 2024. aastal anti klubile õigus korraldada rajal juba kaks Eesti Maastikuvibu Liidu klubide karika etappi. See on väga suur tunnustus tehtud tööle.

Sellel rajal algas meil hooaeg 14. aprillil, kui korraldati võistlus „Tere kevad“. Kohale saabus 63 osalejat üle Eesti ja ka mõned osalejad Lätist. 18. augustil korraldas klubi Kõveri rajal esimest korda Eesti Maastikuvibu Liidu klubide karikasarja etappi. Võistlusformaadiks oli „field“, kus kindlaksmääratud distantsidelt tuleb ringi kujulisi sihtmärke tabada kuni 80 yardi kauguselt (1 yard = 0,9144 meetrit). Sellel võistlusel osales 78 osalejat Eestist ja Lätist.

8. septembril võõrustasime järgmist Eesti Maastikuvibu Liidu klubide karikasarja etappi, sel korral oli võistlusformaadiks „hun-

ter“, kus ringikujulisi sihtmärke tuleb tabada kindlaksmääratud punktidest kuni 70 yardi kauguselt. Sellel võistlusel osales 80 vibulaskjat Eestist ja Lätist.

Hooaja lõpetasime 2. novembril võistlusega „Enne talve“. Sel korral lasti kindlaksmääratud distantsidelt loomakujudega pabermärklehtedesse, mis on kinnitatud mattidele. Sellele võistlusele oli kohale tulnud 43 vibulaskjat Eestist ja Lätist.

Kokkuvõttes neli väga suurepärase võistlust. Osalejate tagasiside on olnud toetav ja innustav ning Kõverisse soovitakse tulla ka järgmistel võistlustel.

Klubi seab endale eesmärgiks jätkata tehtud tööd. Plaanis on soetada spetsiaalsest materjalist 3D loomakujud. See tõstaks oluliselt võistluste taset, kvaliteeti ning võimalik oleks korraldada vibujahi võistlusi. 3D elementidega rada oleks võimalik teisaldada ning nii saab luua ka uusi võistlusradu erinevatesse kohtadesse.

Kõik vibuhuvilised on oodatud liituma Vibuklubi Saarde tegemistega. Vibulaskmisega alustada pole mitte kunagi liiga hilja. Lastele korraldame vibulaskmise huviringi teisipäeviti ja neljapäeviti kell 17:30-19:00 Tihemetsa Hüvi- ja Spordikeskuses. Trenne viib läbi EKR3 tasemega vibutreenner Dimo Oriehov.

Suur tänu kõikidele toetajatele ja kaasaalajatele!

Vibuklubi Saarde

Harjutusväljak

Saarde vibulaskjad

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Keskkonnateadlikkuse õppeprogrammid Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis

2016. aastast alates on meie kool osalenud Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnateadlikkuse projektis, mille raames on õpilastele toimunud programmid erinevate koostööpartneritega. Läbi aastate on tehtud koostööd erinevate looduskeskuste ja keskkonnaprogrammide pakkujatega.

Sellel õppeaastal on meie koostööpartneriteks MTÜ Aasavili ja Taibukate teaduskool Viljandis ning programmides osalevad 1.-9. klassid.

Oktoobris toimus 4.-5. klassidele õppeprogramm "Metsainternet". Programmi läbivaks teemaks oli organismide omavahelised seosed. Kuidas ja millised organismid ehk taimed-loomad elavad koos üksteist toetades, kuidas mõjutab ühe liigi kadumine selle liigiga seotud elusolendite elu. Programm oli üles ehitatud huvitavalt, õpilased osalesid aktiivselt ja huviga. Õppimine toimus läbi rühmatöö ja mängude.

Toiduvõrgustik. Foto: Mai Seller

Novembris õppisid 6. klassid keskkonnateadlikku tarbimist. Lektor andis võimaluse kõigil osalejatel arutleda selle üle, mis on üldse tema jaoks tarbimine. Sai välja otsida, kus maailmanurgas

on ömmeldud seljas olev pusa või t-särk ja kus kasvavad banaanid, mis meile poodi jõuavad. Kui vaadati reaalses maailmas laevade liikumist maailmamerel, siis said kõik aru, et me tarbime ikka liiga

palju ja selline transport on ohuks Maa tervisele.

7. klassid omandasid teadmisi programmis "Minu keskkonnasõbralik õpilasfirma". Tunnid viis läbi koolitaja, start-up firmade kogemusega, Laura Truija. Programm oli üles ehitatud astmeti ja igal astmel pidid õpilased midagi uut oma kujutletavale ettevõttele juurde lisama. Kõik sai alguse asjadest, mis kellelegi meeldib, kuidas sellest teha toode, kuidas seda müüa ja kuidas seda muuta jätkusuutlikuks ning keskkonnasõbralikuks.

4.-7. klasside õppeprogramme juhtisid lektorid mittetulundusühingust Aasavili. Nende eestvedamisel toimuvad programmid kevadel ka 1.-2. klassidele.

8. ja 9. klassidele toimusid Taibukate Teaduskooli laboritunnid. Kahel oktoobri esmaspäeval külastasid 8-ndad klassid Viljandi Taibukate Teaduskooli füüsika laborit, kus katsetati, kui kiiresti

levib sõrmenipsust tekkinud heli ja mis on helihargi heli sagedus. See oli hea võimalus näha tehnoloogiat abil nähtamatut.

9. klasside programmid on DNA-teemalised: uuriti ja analüüsiti DNA-d, muudeti see ultravioletvalguses nähtavaks, võeti ise DNA proov, millest prepareeriti proov laborikatseteks. Programm oli huvitav, praktiline ja andis aimu tõelisest laboritööst.

Keskkonnateadlikkuse õpetamine koolitundides on äärmiselt oluline, kuna see aitab noortel mõista keskkonna ja inimtegevuse vahelisi seoseid ning arendada oskusi vastutustundlikuks käitumiseks. Keskkonnateadlikkus kasvatab tulevasi tegijaid, kes on valmis panustama jätkusuutlikku keskkonda.

Laine Ülemaante

*Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi
huvijuht*

Foto Terje Pahk

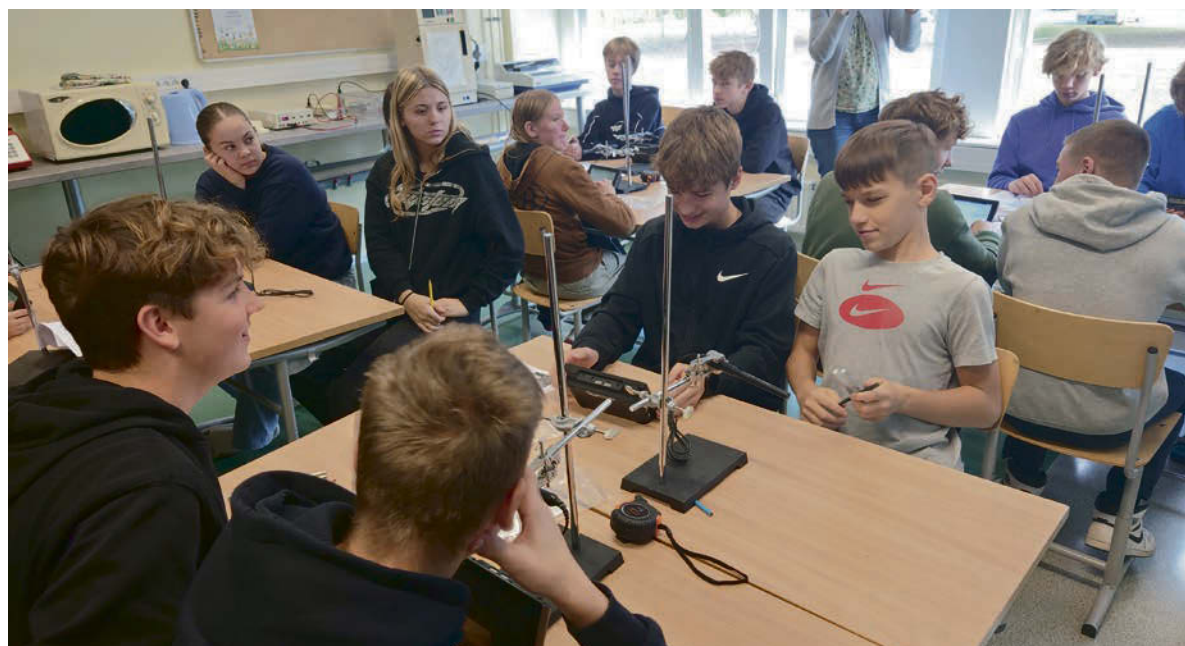

Foto: Hele-Riin Kutsar

NEET-noored Reykjavíki näitel

Koolitusreis projektiga "Inclusive education and NEET youngsters, best practice from Norway and Iceland" lennutas mind 13.-16. oktoobril Islandi pealinna Reykjavíkki.

Kolme päeva jooksul külastasime mitmeid ameti- ja kutsekoole, tutvusime Reykjavíkis ametkondadega, mis pakuvad meie töötukassaga sarnaseid teenuseid, tehakse tihedat koostööd kohalike omavalitsustega elanike heaolu tagamiseks. Sümpatiseerib, et väga palju mõeldakse tervislikele eluviisidele sh vaimsele tervisele. Näiteks Islandil on üks madalaim igapäevasuutsetajate näitaja Põhjamaades. Samuti tegeletakse süsteemselt koolist väljalangemise ennetamisega.

Ametikoolis seotakse õpitavat tugevalt päriseluga – tehakse koostööd kindlus-

tusfirmadega. Sealt saadud tehnikat remonditakse ja müüakse seejärel ise maha, lisaks osutatakse autohool-dusteenuseid eraisikutele. 30% ulatuses on seesugused haridusasutused isemajandavad.

Selleks, et saada erinevaid sotsiaaltoetuseid, peavad inimesed üles näitama ka omapoolset initsiatiivi, st nad peavad olema motiveeritud ning osalema islandi keele kursustel (tihti kohustuslik) või ümberõppes.

Rehabilitatsiooniteenuste ja -toetuste saajad ei tohi Islandil töötada - eesmärk on, et inimene tegeleb rehabilitatsiooniperioodil iseenda ja oma tervisega.

Noorte puhul, kes sotsiaalteenustele suunatakse, lähenetakse väga juhtumipõhiselt. Enne teenusele suunamist ning ka teenusest väljumisel toimub kuue kuu jooksul noore inimese olu-

korra analüüs ja hindamine.

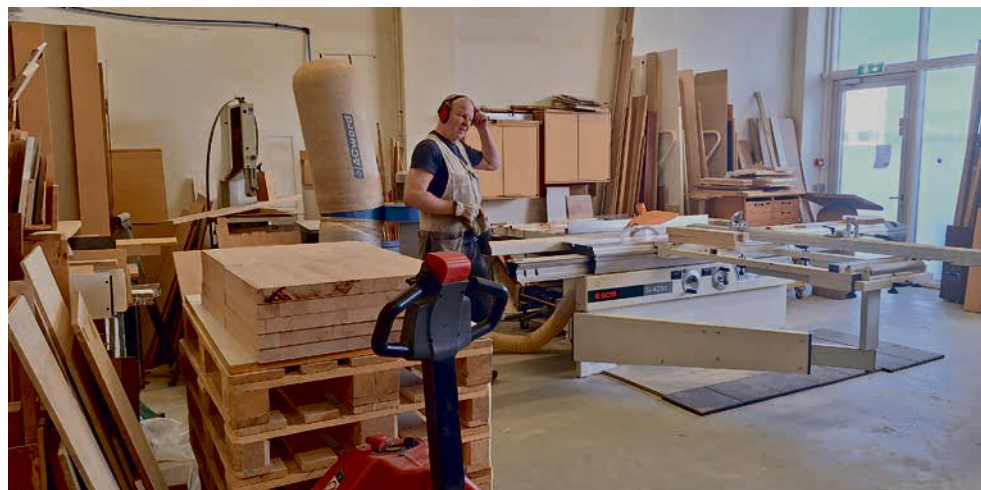
Ülimaks eesmärgiks on, et inimene ei jääks sõltuma riigipoolsetest toetustest.

Eriliselt soovin rõhutada, et pea igas ametkonnas, mida sai külastatud, käis läbi mõte, et projektipõhisus HEV ja NEET noorte temaatika puhul ei tööta, vaid olulised on riigitasandil kokkulepped.

Eraldi teema on loomulikult Islandi imeline loodus. Eestimaalt pärit „lamemaalasena“ sai jäädvustatud hunnikutes fotosid igast tuhamäest, kuumaveel-likast, maakoorelaamade lõhest ja Islandi hobusest.

Fotode kaudu on võimalik edasi anda muidugi vaid murdosa kogetust.

Kairi Kaldoja
*Kilingi-Nõmme
Gümnaasium
õppejuht*

Surju kool

Surju kooli tegemised

Sellel õppeaastal on hilis-sügis olnud Surju Koolis täis põnevaid üritusi ja erinevaid arendavaid tegevusi. Tänu sellele on nii õpilastel kui ka õpetajatel on olnud võimalik avardada oma silmaringi, omandada uusi teadmisi ning oskusi. Õppetöö mitmekesistamine on väga oluline õpihuvi ja -motivatsiooni tekitamiseks ja hoidmiseks ning Surju Kool pakub oma õpilastele selleks palju võimalusi.

Koolivaheaja eel, 14.-16. oktoobril said 24 Surju Kooli õpilast võimaluse astuda Rakett69 õpihuvi-laagri pardale. Kolm päeva olid täis erinevaid praktilisi ülesandeid, kus õpilased said proovile panna nii oma teadmisi, loogilist mõtlemist, koostööoskust kui ka loomingulisust. Oma lemmikülesandeks valisid osalejad paadi ehitamise. Laagrit juhendas Surju Kooli õpetaja Veronika Meibaum ning laagri toimumist toetasid Ahhaa ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Erasmus+ projekti raames toimus sügisvaheajal Surju Kooli neljaliikmelise projektimeeskonna välislahetus Kreekasse. Projekti tulemusena on valmimas veebipõhine mitmekeelne (inglise, kreeka, hispaania, eesti) Matemaatika Sõnaraamat, mille loojateks on grupp õpetajaid Eesti, Kreeka ja Hispaania koolidest. Sõnastik valmib Euroopa Liidu kaasrahastuse toel ning lisainfot leiab projekti veebilehelt do-math.weebly.com ja [#ETwinningEestis](https://twitter.com/ETwinningEestis) keskkonnast.

30. oktoobril osales 9. klass Pärnus Pernova Tehnikamajas õppeprogrammil “Reis kosmosesse”. Õpilased ehitasi arvutiprogrammi Kerbal Space abiga raketi ja lennutasid selle orbiidile ning tõid tagasi planeedile Maa. Tegevuste käigus uuriti, kuidas füüsikalised jõud mõjuvad raketile õhkutõusmisel, lendamis, atmosfääri läbimisel ja maandumisel ning mis saab siis, kui raket ei naase tagasi maale ehk tekib kosmoseprügi. Õppekäik toimus Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastuse toel.

Neljapäeval, 31. oktoobril tähistas Surju Kooli õpilasesindus Oma Riik *Halloweeni* juba traditsiooniks saanud viisil. Õpilaste seas on tegemist oodatud

sündmusega, külastada sai õuduste tubasid, vaadata õudusfilmi ja diskol tantsida kõige õudsemal viisil. Õpilased ja nende vanemad olid kostüümidega kõvasti vaeva näinud. Kahejalgsed seas külastas seekord pidu ka üks neljajalgne. Valitsuse liikmed on ka väga head kokad – peole tulnud said nautida kirjut koera ja pulgakooke, janu sai kustutada morsiga ja snäkiks pakuti popkorni.

1. novembril said Surju Kooli õpilased osa tõeliselt erilisest ja harivast kontserdikogemusest. Külla tuli Vanalinna Hariduskolleeiumi Muusikakooli keelpilliorkester, mida dirigeeris Rasmus Puur. Orkester esitas eesti heliloojate Cyrillus Kreegi ja Peeter Süda loomingut. Lisaks kaunile muusikale kuulsime ka põnevaid lugusid muusika loomisest ja kahe helilooja eludest. Ja muidugi saime katsetada dirigeerimist ka ise!

7. novembril toimunud kooli ja lasteaia ühine isadepäevale pühendatud perepäev oli täis rõõmsat signat-saginat ja toredaid ühistegevusi. Kontserdil esitasid lapsed armsaid laule

isadest ning isaks olemisest ja jagasid õpetaja Tiia vahendusel oma mõtteid sellest, mida isadele teha meeldib. Lisaks said lapsed ja vanemad osaleda erinevates töötubades, kus oli võimalik teha sporti, panna

proovile tehisar, tantsida, õppida pillimängu, meisterdada, üheskoos mängida ja võileibu valmistada. Aitäh kõigile suurtele ja väikesetele osalejatele, muusikate õpetajatele Tiiale ja Piiale ning töötubade läbiviijatele!

8. novembril toimus Surju Koolis kaks õppeprogrammi, mille läbivijaks oli MTÜ Aasavili. 4. ja 6. klassi õppeprogrammi teemaks oli “Elu pärast veeputust”, mille käigus said õpilased uusi teadmisi peale viimast jääaega kujunenud maastikest, kliimast, toonasest elukeskkonnast ja inimühiskonnast. Praktilise tööna voliti erinevaid maastikel esinevaid pinnavorme. 8. klassi õppeprogrammi teemaks oli “Kuidas meie riided keskkonda mõjutavad?” ning selle raames vesteldi tekstiilitööstuse jalajäljest, pöörati tähelepanu tekstiilijääkide tekkele ja nende ennetamisele, vältimisele ja korduskasutusele. Samuti tutvustati globaalset ületarbimise päeva, et juhtida tähelepanu Maa piiratud ressursidele. Praktilise töö käigus uuriti erinevate riide materjale,

koostist, päritolu ja märgistust. Mõlemad õppeprogrammid toimusid Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastuse toel.

Pärnumaa spordiliidu korraldatud pallimängude nädala raames oli meie kooli 6.-9. klassi poistel võimalus osaleda *spikeball/roundnet* näidistundides, mida viisid läbi selle eriala treenerid. *Spikeball* on uus ning ülimalt hasartne sportmäng, mis sobib mängimiseks nii kuumal suvepäeval rannas kui ka jahedamal sügisõhtul pargis, samuti võib seda julgimate sõpradega ka talvel lumes mängida. *Spikeball* on mäng tervele perele, sest mängimisega saavad hakama igas vanuses inimesed.

Sellest õppeaastast on võimalik Surju Kooli tegemisi jälgida ka Facebookis!

Ülevaate koostas
õpetaja Riina Ollo

Esmast nõu annab õpetaja

Kui lapsel on mure, mida ei õnnestu peresiselt lahendada, siis pöörduda kõigepealt lapse **õpetaja** poole. Räägi oma tähelepanekutest ja vestlustest lapsega. Küsi, mida õpetajad on koolis või lasteaias märganud. **Arutage ühiselt**, kuidas saaksite last nii kodus kui ka lasteaias või koolis toetada.

Last, pere ja õpetajaid aitavad tugispetsialistid

Kui olete jõudnud järeldusele, et laps vajab professionaalset abi, siis võiks esmalt pöörduda oma lasteaia või kooli **tugispetsialistide** poole. Haridussüsteemis nimetatakse tugispetsialistideks logopeede, psühholooge, eripedagooge ja sotsiaalpedagooge, kes toetavad laste toimetulekut haridustel.

Terviseprobleemiga tegeleb arst

Selleks, et haridustel tekkinud probleemiga Rajaleidjasse pöörduda, ei ole vaja arstitõendit, näiteks ei pea laps enne õppenõustamise tulemist psühhiaatri juures käima. Kui nõustamisel selgub vajadus kaasata psühhiaater, suunatakse pere ise arsti poole.

Kui lapsel on lisaks hariduslikule erivajadusele (õpi-, käitumis- ja suhtlemisraskused) ka terviseprobleem, siis on esmaseks kontaktisikuks **perearst**, kes aitab otsustada, kas ja millise eriarsti abi on lapsel vaja, et määrata diagnoos ja ravi, taotleda puuet jms.

Lapse huvid eest seisab lastekaitse

Kui last ümbritsevad täiskasvanud (näiteks lapsevanemad omavahel või vanem ja kool omavahel) vajavad suhtluses abi, siis pöörduda riikliku õppenõustamise süsteemi – **Rajaleidja võrgustiku** poole. Meie õppenõustajad selgitavad välja, mis lapse haridusteed takistab, ning annavad nõu, kuidas just Sinu lapse õpet ja kasvatust korraldada. See teenus on **perele tasuta**.

Edasist nõu pakub Rajaleidja

Kui vanemad, kool või omavalitsus vajavad edasisi nõuandeid või erapooletut hinnangut, kuidas lapse toetamiseks tegutseda, saab pöörduda riikliku õppenõustamise süsteemi – **Rajaleidja võrgustiku** poole. Meie õppenõustajad selgitavad välja, mis lapse haridusteed takistab, ning annavad nõu, kuidas just Sinu lapse õpet ja kasvatust korraldada. See teenus on **perele tasuta**.

Vahel selgub nõustamise käigus, et lapsele sobiva haridustee korraldamiseks on vaja ametlikku otsust ehk haldusakti (näiteks: lasteaia sobitus- või erirühma määramiseks, koolimineku edasilükkamiseks, koolis lihtsustatud õppekava rakendamiseks). Sellise põhjalikult kaalutud otsuse teeb kolmest Rajaleidja õppenõustajast koosnev kooliväline nõustamismeeskond.

• **SOTSIAALPEDAGOOG** aitab sotsiaalsete probleemide korral – näiteks kiusamise või käitumismure puhul, kui laps ei taha koolis käia, kui suhted vanemate, kaastelade või õpetajatega on sassis, kui laps vajab abi erivajaduse või terviseprobleemiga toimetulekul.

• **ERIPEDAGOOG** aitab valida õppetöös raskustesse sattunud lapsele jõukohaseid õppemeetodeid, -materjale ja -keskkonda.

• **PSÜHHOLOOG** aitab vaimse tervise probleemide korral – näiteks kui lapsel on tekkinud muutused käitumises, söömises, magamises või õpiärevuses, hirmud, meeleoluprobleemid (ärevus, kurvameelsus, viha, tunded jne), agressiivsus, koolist puudumine, konfliktid suhetes.

• **LOGOPEED** toetab lapse suulise ja kirjaliku kõne arengut.

Abivajavale lapsele **peab need teenused tasuta tagama kohalik omavalitsus**. Tavaliselt on iga lasteaia ja kooli juures oma tugispetsialistid. Vahel ei tööta nad otseselt lasteaias või koolis, vaid omavalitsuse loodud keskuses, kuid nad võtavad ikkagi lapsi vastu oma piirkonna lasteasutades ja koolides. Kuidas on korraldatud tugiteenused Sinu lapse lasteaias või koolis, saad küsida õpetajalt, direktorilt või omavalitsusest.

Lapsevanemale on Rajaleidja otsused soovituslikud, aga **haridus- ja omavalitsusele kohustuslikud**. Näiteks: kui Rajaleidja kooliväline nõustamismeeskond on soovitanud lapsele õpet eriklassis, siis lapsevanema soovil peab kohalik omavalitsus selle võimaluse ka tagama.

Rajaleidja keskusesse saab **nõustamisaja broneerida** telefonil 735 0700 või veebilehel www.rajaleidja.ee.

Kiiret ja konfidentsiaalset tasuta nõu pakub Rajaleidja e-nõustaja, kellega saab suhelda tööpäeviti kell 10-14 Rajaleidja koduleheküljel all paremas nurgas avanevas vestluskasnas.

HARIDUS- JA NOORTEAMET

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Kröll”

Isadepäev Kröllis

Novembris saabus lasteaeda eriline päev – isadepäev. Sel päeval ootasid lapsed oma isasid lasteaeda, et koos tegutseda ja lustida. Iga rühm leidis oma viisi, kuidas seda erilist päeva tähistada.

Lepatriinud meisterdasid endale uue lauamängu, Kiisud tegid isadega sporti, Rebaste rühma isad ehitasid väikestele karudele uhke maja. Siilid, Mürakarud ja Tibupojad mängisid ja meisterdasid. Suur aitäh kõigile isadele, kes üritusest osa võtsid!

Minu isa nimi on Issi

Ta on väga, väga vana.
Keegi ei tea, kui vana ta on.
Tema lemmik söök on pannkook, tema lemmik jook on vesi.
Isa töötab laudas, kuivatis.
Ta oskab kõige paremini laulda, töötada.
Ma kingiksin issile ralliraja.
(Luuletuse autor: Siilikeste rühma lapsed)

Mürakarude õpetajad

MÜRAKARUD

Sügis Kröllis

Kilingi-Nõmme Lasteaias Kröll toimub pidev vilgas sebumine ja toimetamine, nagu sügisele omane – kirju ja värvikas.

Külastasime Saarde Kommunaali ja Jäätmejaama, kus saime palju uut ja kasulikku teada veeringluse ning jäätmete sorteerimise kohta. Veeringluse teemal tuli meile rääkima ka Maigi Säinas Viljandi Keskkonnaametist. Külalised on alati oodatud, eriti kui nad toovad lasteaia päeva midagi uut ja rikastavat.

Lapsed teavad nüüd näiteks, et jäätmejaamast saab toredaid raamatuid ja kommi, et vesi tuleb kraanist ja vihmast ning et veel on palju põnevaid maitseid – mulliga ja mullita. Loomulikult saime teada ka seda, et enne, kui puhas vesi meieni jõuab, on seal taga keerukad protsessid, aga lasteaiälapsed ei lase end üksikasjadest häirida. Nad mõistavad hästi, et keerulised protsessid saavad oma selgitused hiljem, näiteks koolieas. Praegu aga juureldakse selle üle, kuidas vesi maa seest torudesse jõuab ja lõpuks tagasi maa sisse või pilvedesse!

Lisaboonusena selgus, et lapsed koos oma õpetajate ja suure südamega kaaluvad kokku tervelt 900 kg! Jäätmejaama tohtu kaal on lausa lisa atraktsioon. Sellised vah-

vad laste järeldused ja taipamised saadavad õpetajate igapäevatööd ning rikastavad lasteaia päevaelu.

Sel aastal on sügis olnud eriti helde oma andide poolest. Juba mitmendat aastat järjest tähistame Kröllis “Õunapäeva”, mille raames toimub ümber maja õunajooks. Sel aastal said lapsed osa ka värske õunamahla pressimisest ja loomulikult ka degusteerimisest. Viljade küllust ja rõõmu jagasime ka Tallinna Loomaaia asukatega. Tervist edendava lasteaia (TEL) meeskonna eestvedamisel tehtud üleskutse raames õnnestus koguda tervelt 340 kg kõrvitsaid ja muid toredaid aiasaadusi. Kõrvitsat söövad loomad ja linnud loomaaias väga meelsasti – neid antakse nii suurtele elevantidele kui ka pise-matele närilistele. Elevant sööb aastas 600 kg kõrvitsat! Paljud loomad tarbivadki kõrvitsat loomaaias aastaringelt, ning sügisel kogutud

kõrvitsad on varasematel aastatel jagunud jaanuarini välja (Tallinna Loomaaed).

Järgmisel aastal panustame ehk veelgi suuremalt ja lööme selle aasta kilod üle. Suur tänu kõigile, kes lasteaia tegemistele kaasa aitavad ja toetavad. Üksinda ei saa me teha palju, küll aga koos! ‘Helen Keller’

Kõike kaunist!

Kröllis Tervist Edendava Lasteaia tiim

Kuidas saada füsioterapeudi, kliinilise psühholoogi või logopeedi vastuvõtule?

1. Kui Sul on tervisehügieen, räägi sellest oma perearstile või raviarstile. Meditsiinilise näidustuse korral teeb arst Sulle digitaalse saatekirja füsioterapeudi, kliinilise psühholoogi või logopeedi vastuvõtule. Teenuse mahu ja sisu üle otsustab teenust osutav spetsialist koostöös Sinuga.
2. Kui Sul on ravikindlustus, saad arsti saatekirja alusel minna Tervisekassa lepingupartneri juurde, kus tuleb teenuse eest maksta ainult visiiditasu. Sobiva teenuseosutaja leiad Tervisekassa kodulehelt <https://www.tervisekassa.ee/inimesele/arsti-ja-oendusabi/tervisekassa-lepingupartnerid/tervishoiuspetsialistid>.
3. Kui Sa ei ole ravikindlustatud või ei vali teenuseosutajat Tervisekassa partnerite nimekirjast, pead teenuse eest ise tasuma.
4. Teenust osutav tervishoiuspetsialist ei pea asuma Sinu elukoha lähedal – abi võid saada üle kogu Eesti.
5. Vastuvõtutaja broneerimiseks võta ühendust sobiva asutusega telefoni või e-kirja teel. Osad teenuseosutajad pakuvad vabu aegu ka läbi digiregistratuuri. Kui kohe sobivat aega ei pakuta, uuri, millal avanevad järgmised vastuvõtuajad. Küsi ka seda, kas Sul on võimalik end ootenimekirja panna.
6. Teenuse saamise võimalusi võid uurida mitmest asutusest, kuid pea meeles, et ühe saatekirjaga saad end järjekorda panna vaid ühe teenuseosutaja juurde. Samuti on oluline, et registreeriksid end teenusele kuue kuu jooksul alates saatekirja väljastamisest. Kui oled juba teenuseosutaja juurde registreerunud ja teenusel käinud, ei saa sama saa-

tekirjaga teenuseosutajat enam vahetada.

7. Sulle koostatud saatekirju saad vaadata, kui logid sisse lehele terviseportaal.ee.

8. Näidustuse korral pakuvad mõned asutused teenust ka patsiendi igapäevases keskkonnas (nt kodus). Vastav näidustus (tervise seisund) peab olema kirjas perearsti või raviarsti koostatud saatekirjal. Samuti pakuvad mõned asutused kliinilise psühholoogi vastuvõttu video teel. Täpsema info saamiseks pöördu endale sobiva teenusepakkuja poole ja uuri eelnimetatud võimalusi.

9. Peale esmast vastuvõttu saad edasised kohtumisaegad ja mõnel juhul ka teenuse osutamise edasise viisi kokku leppida teenust osutava spetsialistiga. Näiteks pakuvad mõned asutused logopeedi ja/või füsioterapeudi korduvat vastuvõttu video teel, ehk esmane kohtumine peab toimuma teenuse pakkuja juures. Täpsema info saamiseks pöördu endale sobiva teenusepakkuja poole ja uuri eelnimetatud võimalusi.

10. Enda terviseandmeid ja kõiki koostatud saatekirju näed ise, logides sisse lehele terviseportaal.ee. Need andmed on kättesaadavad ka perearstile ja teistele eriarstidele, kes vajavad infot Sinu tervise kohta.

Kui sul on küsimusi tervishoiuteenuseosutaja kohta, pöördu Tervisekassa poole

Vastame Sulle kiiresti ja kaasame vajadusel tervishoiuspetsialiste.

Helista või kirjuta:

+372 669 6630

info@tervisekassa.ee

valikupartner@tervisekassa.ee

Kirja/pöördumise võid saata ka paberkanalil - Riia 142, Tartu 50411

SPORT

Spordiaasta parimate valimine

Saarde Vallavalitsus jätkab parimate sportlaste, sporditöötajate ja -sündmuste väljaselgitamist ning tunnustamist. Spordinõukogu ootab ettepanekuid 31. detsembrini e-postile spordihoone@sksaarde.ee.

Saarde valla 2024. aasta sporditegijate valimise kord

Käesolev reglement kehtestab Aasta sporditegijate valimise korra Saarde vallas.

Aasta tegijate auhindade väljastamise eesmärgiks on väärtustada ja tunnustada parimaid sportlasi ja sporditöötajaid ning -toetajaid.

1. Aasta sportlaste, sporditöötajate ning -toetajate valimised korraldab Saarde Vallavalitsus koostöös valla spordielu eestvedajatega.

2. Võistlustulemuste põhjal valitakse 2024. aasta tegijad järgmistest kategooriates:

- aasta naissportlane (sünd. 1985-2005);
- aasta meessportlane (sünd. 1985-2005);
- kuni 18 a. neiu (sünd. 2006 ja hiljem);
- kuni 18 a. noormees (sünd. 2006 ja hiljem);
- 40+ naine (sünd 1984 ja varem);
- 40+ mees (sünd 1984 ja varem);
- aasta edendaja/sporditoetaja (sponsor);*
- aasta sporditöötaja, juhendaja, korraldaja, treener;*
- aasta liikumistegu;
- aasta spordivõistkond.

* Spordiedendajate ja taustajõudude panuse hindamisel kuulutame välja 2024. aasta sporditöötaja ja edendaja/sporditoetaja valimise. Need on era- või juriidilised isikud, kes on aidanud luua sportimistingimusi, kutsunud ellu uusi algatusi või panustanud muul moel valdkonna arengusse.

3. Kandidaatide esitamine toimub 2024. aasta 31. detsembrini. Seejärel seatakse kandidaadid rahvahääletuseks Sport Saardes kodu-

lehele. Kandidaadi esitamiseks soovime maksimaalselt viit parimat tulemust lõppevast spordiaastast ja sobivat pilti, mis tuleb esitajal kooskõlastada kandidaadiga. Kandidaate pärast hääletuse algust juurde lisada ei saa. Spordinõukogu kinnitab esitatud kandidaatide vastavuse tingimustele.

4. Aasta tegijate konkursile saab esitada sportlasi, kes on saavutanud väljaselgitamise aastal edu rahvusvahelises või riigisisises konkurentsis ning kellel on täidetud vähemalt üks alljärgnevatest tingimustest. Tingimused ei laiene kategooriale edendaja/sporditoetaja (sponsor):

4.1 kandidaat elab, töötab või õpib Saarde vallas;

4.2 kandidaat on mõne Saarde valla spordiklubi liige;

5. Saarde valla aasta parimaid sportlasi ja tegijaid/toetajaid valitakse:

5.1 rahvahääletusel 14 päeva jooksul kodulehel www.sksaarde.ee;

5.2 Spordinõukogu hääletamisel rahvahääletuse lõppemise päeval Kilingi-Nõmme Spordihoones. Spordinõukogu koosseis: Ülo Liblik, Väino Lensment, Margit Schmidt, Mari-Liis Kaljur, Ragnar Pähn, Risto Lass, Matis Song, Rauno Lensment, Malle Ellam, Tanel Buström, Erki Kangur, Kadri-Aija Viik, Kuro Link, Kadi Teearu, Sven Koovit, Taivo Kovalevski, Andrus Teearu, Reine Klettenberg.

Rahvahääletuse iga kategooria parim saab 3 häält. Järgnevad hääli ei saa. Spordinõukogu igal liikmel on üks hääli. Rahvahääletuse ja spordinõukogu hääled liidetakse. Võrdse tulemuse korral määrab paremuse Spordinõukogu hääle arv.

6. Tulemused avalikustatakse 2025. a veebruaris Saarde kultuuri- ja spordirahva tänapäeval. Seejärel kodulehel www.sksaarde.ee ja valla ajalehes „Saarde Sõnumid“.

Saarde – Häädemeeste – Salacgriva korvpalliturniir Lätis

Kolme linna vaheline sõprusturniir korvpallis leidis 2024 sügisel aset Salacgrivas. Ääretult tasavägistekohtumiste lõpud kaldusid paraku meie meeskonna kahjuks ning pidime taas leppima kolmanda kohaga. Järgmisel sügisel oleme sama turniiri võõrustajaks jälle meie. Positiivsena saame siiski välja tuua meie järelkasvu treeningute jätkumist KiNG-s 2024 õppeaastal. Nende käekäiguga tasub vahetult kursis olla Saarde Korvpall FB-lehel.

Saarde korvpalliesindus Salacgrivas. Seisavad: Indrek Attim, Allan Klein, Arko Kask, Martin-Jüri Soomets, Madis-Markus Lind. Põlvele toetuvad Toivo Tallo, Kennert Rannamaa, Kris Kaljula, Karli Kaljula

Isadepäeva maleturniiri võitsid Kaimar ja Richard Puusepp

10. novembril toimus Kilingi-Nõmme 24. isadepäeva maleturniir, millest võttis osa viisteist 2-liikmelist võistkonda, kus esimesel laual mängis täiskasvanu ja teisel kuni 16-aastane laps.

Seekordse võistluse võitsid 10 punktiga 12st mängust Kaimar ja Richard Puusepp Sauelt. Teiseks tulid 8 punktiga Kaarel ja Kristofer Kais (Rae) ning kolmanda koha saavutasid Taavo ja Sade Marie Elstrete Lumiste (Tallinn), kes kogusid kuue vooruga 7 punkti. Sama arvu punkte kogusid ka Reet ja Lilli Pikkmets (Pärnumaa) ning Rein ja Gerret Jaaniste (Pärnu), kuid parim esimese laua tulemus andis kolmanda koha perekond Lumistele.

Parima Saarde valla võistkonna karika võitsid Olev ja Lauren Reeta Lehemets, kes üldjärjestuses saavutasid 10.

Varakult malega tuttavaks. Foto: Emili Olde

koha.

Õnnelikud loosiauhinna võitjad olid: Tervise Paradiisi veekekus (perekond Jaaniste), fotosessioon K. Lehemets ja M. Aasala) ning Valgeranna seikluspark (Kermo ja Marten Palmsaar).

Aitäh kõigile osalejatele ja toetajatele, oli tore malepäev. Lõpetamisel leppisime kokku, et kohtume taas aasta pärast 25. isadepäeva maleturniiril.

Hendrik Olde
Tallinna Maleklubi

Saarde Jõuluturniir 2024

Biitsad BUNNI

11. nov – 20. det 2024
E, K, R kell 17.00-19.00
Kilingi -Nõmme spordihoones

Küünarvarte kõverdamine biitsepskangiga.
Kontrollaeg 120 sek

Noormehed (sünd 2005 või hiljem)	¼ kehakaalust
Neiud (sünd 2005 või hiljem)	¼ kehakaalust
Naised (sünd 2004 või varem)	¼ kehakaalust
Mehed (sünd 2004 või varem)	½ kehakaalust

MOTIVATSIOONIAUHIHINNAD ETAPI PARIMATELE!
ERIAUHIHINNAD SARJA KOKKUVÕTTES!
LOOSIAUHIHINNAD IGAL ETAPIL!

Info www.sksaarde.ee

Logos: METSIS, FitShop, and other sponsors.

Saarde Jõuluturniir 2024

Jõulu AKRO

Omaloominguliste kavadega astuvad üles VK Githa võimlejad.

13. detsember 2024, kell 14.00
Kilingi -Nõmme spordihoone

TASUTA!!!

GITHA Jõulukro 2024, korraldab Aleksandra Vaarik 8 klassi loovtööna

Logos: VÕIMLEMISKLUBI GITHA, and other sponsors.

Saarde Jõuluturniir 2024

16. november 2024, kell 11.00
Kilingi -Nõmme spordihoone

Väikelinna mõõduvõtt lasteaedadele SAALIJALGPALLIS

Abja-Paluoja, Karksi-Nuia, Tahkuranna/Kabli, Kilingi-Nõmme Kröll

NBI Kiirustiku vastupidavuse tšempionaat Kilingi-Nõmme algab sel päeval jalgpalliturniiri lõpetamisega.

4. detsember 2024, Kilingi -Nõmme spordihoone

PALLI LAHING

kell 8.30
1-3. klasside pallilahing võrkpallis

Sõpruskohtumine KORVPALLIS
Abja Gümnaasium

kell 12.00
KiNG vs

www.sksaarde.ee

Logos: Kilingi-Nõmme Gümnaasium, and other sponsors.

9. novembril toimusid Pärnus Eesti MV klassikalises jõutõstmises noortele, juunioridele ja senioridele

Saarde valda esindasid kolm noor- ja kuus seeniorsportlast. Kõik meie noored püstitasid uued isiklikud rekordid. Elmar Jefimov uuendas äsja parandatud kuni 74 kg kaaluvate noorte rekordit 121,0 kg-ni. Rocco Kartau saavutas -83 kg kaaluvate poiste seas 115,0 kg teise ja Villem Tallo kuni 105 kg arvestuses sama tulemusega 8. koha. Kokkuvõttes saavutati kaheksa klubi arvestuses neljas koht. 45. noore absoluutarvestuses saavutas Elmar viienda, Rocco kümnenda ja Villem 25. koha. Seenioriklassi meestel on uusi isiklikke rekordeid püstitada juba keerulisem. Sellele vaatamata kordasid oma senist tippmarki Tanel Trei (175 kg) ja Andrus Teearu (160 kg). Mõlemal tuli tõusta M1 arvestuses oma kaaluklassis EMV poodiumi kolmandale astmele. 40+ ehk M1 vanuseklassi 120+ kg kaalukategoorias võitsid Günter Koovit veel teise ja Mikk Manilets -93 kg kategoorias esikoha. M2 ehk 50+ seenioride -93 kg kaaluklassis saavutas Assar Tallo 145 kg tulemusega esikoha. Saarde leegionäride hulka naasnud Vladimir Ossipov saavutas -83 kg arvestuses teise koha. Treenerina saatis meie esindust Tanel Buström. Järgmine sama kategooriate jõukatsumine toimub klassikalises kolmevõistluses juba 4-5. jaanuaril 2025 Käärikul.

Toivo Tallo

Elmar Jefimov on Rocco Kartau ja Villem Tallo õlgadel

Seisavad Tanel Trei, Vladimir Ossipov, Villem Tallo, Günter Koovit, Mikk Manilets. Istuvad Assar Tallo pojaga, Rocco Kartau, Tanel Buström, Elmar Jefimov, Andrus Teearu

Elmar Jefimov on 2024 Eesti meister klassikalises lamades surumises uue Eesti rekordiga -74 kg kaaluvate noorte arvestuses

Algas Saarde Jõuluturniir

Täna on toimunud kiirusliku vastupidavuse tšempionaadi kaks esimest etappi. Ees ootab veel viis. Lõpptulemusena lähevad arvesse nelja paremini õnnestunud etapi tulemused. Kõigile tšempionaadil osalejatele on spordihoone nendel päevadel tasuta. Lisaks loosib Kohvik 42 igal etapil Saarde piirkonnas osalejate vahel 15 € kinkekaarti.

Samuti on möödas esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel toimuva heategevusürituse Biitsad BUNNI esimene etapp. Esimese

etapi FitShop OÜ ergutusauhinnad võitsid Tanel Buström, Villem Tallo, Lii Zerel ja Emma Tammist. Kokku toimub sarjas kuus etappi, millest arvestatakse

viie paremat tulemust. 16. novembril sības Kilingi-Nõmme spordihoones kuue võistkonna jagu pisikesi jalgpallurid. Toimus laseaia laste „Väikelinna

mõõduvõtt II“ saali jalgpallis. Turniiril tunnistas ainult võite Karksi-Nuia I võistkond. Noorte pallimängud jätkuvad 4. detsembril 1.-3. klasside võrkpalli pallila-

hingu ja Abja Gümnaasiumi vs. KiNG korvpalliga. 7. detsembril mängitakse paarissulgpalli. Kellel paariline puudub, leiab selle võistluspaigast.

13. detsembri JõuluAKRO on sel aastal 8. klassi neiu Aleksandra Vaarik lavastada. Võistluste tulemused on leitavad Sport Saardes kodulehelt.

17. kiirusliku vastupidavuse tšempionaat 2024

sõudeergomeetri tõmmetes - 250 m ja joonejooksus lühem 112 m, pikem 168 m

Kilingi-Nõmme spordihoones

10. nov. - 22. det. 2024 laupäeviti 12.00-19.30 ja pühapäeviti 12.00 - 17.30

Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuses

11. nov - 23. det. 2024 esmaspäeviti 16.00 - 19.30

Igal etapil loosime 15€ kinkekaarti!

www.sksaarde.ee

Saarde Jõuluturniir 2024 12 etapp

7 etappi

autasustamine:

10.01

10.01

10.01

10.01

10.01

10.01

Saarde Jõuluturniir 2024

Saarde PAARIS-SULGPALLI TURNIIR

7. detsember 2024, kell 10.00 Kilingi-Nõmme spordihoone

Paaridesse loosimine võistluspäeval, kell 9.30

OSAVÕTUTASU 6€ ÕPILASTELE 3€

www.sksaarde.ee

AIDATES LÄBI TULEDE

Hea Saarde valla rahvas, koolikaaslased ja külalised!

Ootame teid taas heategevuslikule laternamatkale

3. detsembril kell 18.00 Vabadussõja mälestussamba juures.

Aidake meil viia lootuste laternad Saarde Katariina kirikusse, kus toimub kontsert-tänapalvus.

Seekord kogume annetusi TÜ Kliinikumi Lastefondile, et toetada Duchenne'i lihasedüstroofiaga Kevinile eluks vajalikku ravimi ostmist.

Ootel on annetusaambrikesed ja avatud on annetusalgatus keskkonnas "Ma armastan aidata". IGA LAPS LOEB!

B. G. Forseliuse Seltsi Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi noortekogu liikmed Palun võta võimalusel kaasa oma latern!

Kõrvitsalaternate lõikamine ja tantsuõhtu Talil

26. oktoobril toimus lastele kõrvitsalaternate lõikamine. Lapsed olid väga tublid ning fantaasiast puudu ei tulnud. Iga latern sai omaniku käe läbi isemoodi välimuse. Kohal olid nii suured kui pisikesed meistrid. Kes oli kiirem meisterdaja, see sai teha kohe mitu kõrvitsalaternat. Tahame väga tänada kohalikke inimesi, kes lahkesti annetasid meie tegemisele kõrvitsaid. Tänu teile ei jäänud

ükski laps ilma kõrvitsalaternast.

Õhtul toimus Tali Seltsimajas tantsuõhtu diskori saatel, kes mängis muusikat igale maitsele. Kohalikud tegid piduliste väikese tantsulise üllatuse, et oleks mida tulevikus meenutada. Täname Kärolin Kikast, kes aitas tantsu teoks teha.

Lii Raudsepp
MTÜ Tali Külaselts

Saarde läbi ajaloo prisma

271

Detsember 1963

- 1. detsembril toimusid keskkooli saalis Pärnu rajooni üldhariduslike koolide meistrivõistlused klassikalises maadluses ja Kilingi-Nõmme koolist paistsid silma oma tugevuse ja osavusega Urmas Kaldmäe, Ain Uke, Jaan Luhaäär, Elmar Teearu, Udo Allik ja Rein Kurri.

- Linna keskkool korraldas 8. detsembril oma saalis rajooni ja spordiühingu „Jõud“ meistrivõistlused lauatenнисes. „Jõud“ lastespordi võistluse võitis

ETKVL 895 silmaga, teine „1. Mai“ kolhoosi võistkond 890 silma ja kolmas Kilingi-Nõmme metsamajandi võistkond 773 silmaga. Lauatenнисes esines hästi Mati Pukk.

- Aasta lõpul tehti kokkuvõtteid ja kiideti „Nõmme“ sovhoosi, mis oli Kilingi-Nõmme Keskkooli baasmajand. Sovhoos võimaldas lastel majandis tootmispraktika ära teha ja pakkus tööd ka vabal ajal. Boonusena võimaldas sovhoos sümboolse tasu eest kahele rühmale eraldi marsruudil

ekskursiooni vabariigis.

- ENSV Ülemnõukogu autasustas Tali kolhoosist Ann Saart III järgu ordeniga „Ema Au“, I järgu „Emamedaliga“ Erna Miiterit ja II järgu „Emamedaliga“ Linda Taltsi Massiaru kolhoosist.

- 21 noort said Tihemetsa Põllumajanduse Mehhaniseerimise tehnikumi aulas pidulikult kätte Nõukogude Liidu passid.

- Audrus Kooperatiivitöötajate kokkusaamisel esindas Kilingi-Nõmme Kooperatiivi universaalkaupluse juhataja Albert

Hanson, kes oma sõnavõtus soovis, et kaoks käibelt ütlus „ei ole“. Henno Kiiver pälvis kooperatiivi juhatuse aukirja.

- Detsembris avaldas Eesti Vabariiklik Vabatahtliku Tuletõrje Ühing märkuse Kilingi-Nõmme Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu revisjonikomisjoni liikmele Arnold Pulgale, kes, olles teadlik õnne- ja osavusmängude keelamisest, korraldas neid suvel siiski suveaias ja lubas auhindadena välja anda linnarahvale alkohoolseid jooke.

OOTAME TEID veebiseminarile

Heaolu ja turvatunne vanemas eas

10. detsember 2024 | 10:00-15:30
Kilingi-Nõmme klubis

Veebiseminarit avab Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo, sellele järgnevad ettekanded vanemaaliste vastu toime pandud kuritegudest, sotsiaalteenuste arendamisest ja vägivalda ennetamisest. Seminaril jagatakse praktilisi teadmisi ja näpunäiteid, tutvustatakse vanemaaliste abistamise kogemusi ja vabatahtlikku tööd nende toetamisel. Seminaril eesmärk on suurendada teadlikkust ja jagada kogemusi, et parandada eakate turvatunnet ja elukvaliteeti.

Seminar sisaldab kohvi- ja lõunapausi

KOHTUMISENI!

Registreeri ennast QR-koodi kaudu või anna endast teada aadressil janne.ellers@saarde.ee või tel 5664 9731 hiljemalt 03.12.2024

OOTAME TEID

Saarde KultuuriTuur III kontsert

08. detsember 2024 | 14:00
Tali Seltsimajas

**Naisrahvatantsurühm Vikkel
Naisrahvatantsurühm Surju Sõbratarid
Muusikakooli rahvamuusikaansambel
Võimlemisklubi Githa võimlejad
Naiskoor Kirekeel**

Avatud on kohvik, tasumine sularahas

KOHTUMISENI!

Surju keskuses

Esimene advent

Süütame küünlad Surju kuusel
Tervitus Saarde Katariina kirikuõpetajalt
Väike kontsert
Võimalik sõita hobuse ja poniga

01. detsembril 2024
Kell 17.00

Võta kaasa küünlalatern, et viia koju adventituli
Sööme piparkooke, jooma sooja jooki, paitame loomi

Tule kogu perega!

Pühapäeval, 1. detsembril kell 16
Kilingi-Nõmme kesklinna kuuse all

ADVENTITULEDE SÜÜTAMINE

Adventi püüab tervitada Saarde vallavanem Raivo Ott
Kõne ja õnnistus Saarde Katariina koguduse
preester Arvet Ollinolt

Võta kaasa küünlalatern, et viia koju adventituli

18.00 Kilingi-Nõmme Klubis adventikontsert
„Talve valgus“. Esinevad Evelin Samuel, Peeter Rebane, Maarit Jufikamsoo ja naiskoor Kanarbik
Pääsmed klubis ja fienta.com. Tund enne kontserti avatud kohvik.

SURJU RAHVAMAJAS

VÄÄRIKATE JOULUPIDU

18. DETSEMBER 2024
KELL 14.00
OSALUSTASU 15 EURO

Meeleolu loob
Ansambel TREFFUNX

Jõululaud, üllatused

Registreerimine ja osalustasu maksmine Surju poodi kuni 12.12.2024

ARSIS esitleb

Meie jõulud

ARSISE KELLADE ANSAMBLID
Dirigent Aivar Mäe
Kaastegev Kärt Kull (Teater Vanemuine)

21.12 kl 13 Viljandi Bابتistikirik
kl 17 Kilingi-Nõmme Klubi

22.12 kl 17 Haapsalu Toomkirik

25.12 kl 12 EMTA Kontserdi- ja Teatrimaja suur saal

26.12 kl 13 Valga Kultuurikeskus
kl 18 Tartu Jaani kirik

Piletid Piletilevist
ja enne kontserti kohapealt www.arsis.ee

2024 2025

SURJU RAHVAMAJAS

ANSAMBL VÄIKE MEES

AASTAVAHEHETUSE Pidul

31. DETSEMBER KELL 21.00
DJ HENRI | ÜLLATUSED | FOTOPEEGEL

Piletid kuni 30.11. 15€, 01.-31.12. 20€, kohapeal 25€
Pakume kohvi, muu võta lauale ise kaasa

Reedel, 27. detsembril kell 20-02

2024 aasta- lõpu- PIDU

Kilingi-Nõmme Klubis

Anne Veski
Liis Vilde,
Ain Tammesson

Pühapäeval, 1. detsembril kell 18
Kilingi-Nõmme Klubis

ADVENDIKONTSERT

Talve valgus

ESINEVAD
Evelin Samuel ja Peeter Rebane
Maarit Juhkamsoo Naiskoor Kanarbik

Tund enne kontserdi algust avatud kohvik. Palume kobeiku lausut ette broneerida klubisaaridee
Pääsmised fienta.com ja Kilingi-Nõmme Klubis enne 27. novembril 10., 28. novembril ja kohapeal vahade kohtade olemasolul 15.-

*Jõuluaja lõpetamine ja
kuuskede põletamine*

12. JAANUARIL KELL 12.00

LAVI JÄRVE ÄÄRES

Saarde naiskodukaitsjad
pakuvad teed,
taustaks hea muusika ja
grillimise võimalus.

Kuuskede kogumiskohad:

- Veski ja Nõmme tn nurgal
- Klubi taga
- Kesklinna parklas
- Üleraudtee bussipeatuse parklas
- Lavi järve ääres
- Tihemetsa Elamukvartali tee 3

Äravedu kogumiskohtadest 11. jaanuari õhtul.

TULE KOHALE JA
NAUDI PÄEVA!

SURJU RAHVAMAJAS

Jõulukontsert

20. DETSEMBER 2024
KELL 18:00

NAISKOOR KIREKEEL JA
SOLISTID
Juhendaja: Aet Vill

Kontsert on tasuta

KILINGI-NÕMME KLUBIS
15.DETSEMBRIL KELL 9.00

JÕULULAAT

MÜÜGIL PALJU SOBIVAT
JÕULUVANA KINGIKOTTI

Info ja registreerimine
tel. 5662 6942;
eesi.kolla@gmail.com

Korraldavad: MTÜ AIK Livonia ja
Kilingi-Nõmme Klubi

TIHEMETSA HUVI- JA
SPORDIKESKUSES
23.NOVEMBRIL '24
KELL 12.00-16.00

ADVENDIEELNE PEREPÄEV

KAVAS:

TÖÖTOAD IGALE
VANUSELE;
GLITTER-TATTOO;
NÄOMAALINGUD
JA PALJU MUUD
TÕREDAT!

AVATUD KOHVIK
(ARVELDAMINE
SULARAHAS)

TULE LEIA
MIDAGI MÕNUSAT
JÕULUVANA
KINGIKOTTI!

Info telefonil
529 2018

SAARDE VALLA
KODUSTE LASTE
JÕULUPIDU

KILINGI-NÕMME KLUBIS

TEISIPÄEV 17 DETSEMBER
KELL 15.00

Vajalik ette registreerimine kuni
2. detsembrini e-posti aadressil
janne.elmers@saarde.ee või
telefonil 5664 9731

Kuhu minna meie vallas

30. november kell 12.00 Jõuluseade
töötuba Tali Seltsimajas

1.-20. detsember Kohalike käsitöömeistrite
käsitöö näitusmüük Surju raamatukogus

1. detsember kell 11.00 Päkapikkude
linnaseiklus, algus lasteaia Kröll juures

1. detsember kell 16.00 Esimese advendi
tähistamine Kilingi-Nõmmes

1. detsember kell 17.00 Esimese advendi
tähistamine Surjus

1. detsember kell 18.00 Advendikontsert
„Talve valgus“ Kilingi-Nõmme Klubis

3. detsembril kell 18.00 Heategevuslik
laternamatk Vabadussõja mälestussamba
juurest Saarde Katariina kirikusse

8. detsember kell 14.00 Saarde KultuuriTuur
III kontsert Tali Seltsimajas

11. detsember kell 15.00 Koduste laste
jõulupidu Kilingi-Nõmme Klubis

14. detsember kell 12.00 Kogupere
Jõuluküla Ristikülas

15. detsember kell 9.00 Jõululaat
Kilingi-Nõmme Klubis

16.-20. detsember Tihemetsa kogukonna
käsitöölise jõulu näitusmüük Tihemetsa
Huvi- ja Spordikeskuses

18. detsember kell 14.00 Surju eakate
jõulupidu Surju Rahvamajas

20. detsember kell 18.00 Jõulukontsert
Surju Rahvamajas

20. detsember kell 19.00 Aastalõpupidu
Tali Seltsimajas

21. detsember kell 17.00 Arsise kellade
ansamblite kontsert „Meie jõulud“ Kilingi-
Nõmme Klubis

26. detsember kell 12.00 Tihemetsa
Koroona Absoluutarvestus Tihemetsa
Huvi- ja Spordikeskuses

27. detsember kell 19.00 Aastalõpupidu
Kilingi-Nõmme Klubis

31. detsember kell 21.00 Aastalõpupidu
Surjus

Õnnitleme!

November

ELLA KAROTAMM

ENDLA SELGIS

VELLA-RITA SAAR

AINO TALLAK

VILMA EIDAST

LAINA PRUUL

SEILA LEPP

HELJU HENRIKSOO

MILVI KADE

HILLE TUULING

SALME JUGALA

MAIE NÕMM

MEETA LILLAK

MATI KUNINGAS

MALLE KRUUSAMÄGI

MAIMU KIVISELG

HENDRIK VASAR

VALENTINE ROOSIMAA

MARET OKS

AIMI VESTEL

LAINA LEEMET

LEIDA EKBAUM

ALEKSANDER REINHOLD

TIIT VALDMANN

JAAN VOLT

ULVI KALDOJA

NAIMA MELNITS

LEA HIIEMÄE

99

97

96

95

93

93

89

88

88

87

85

84

84

83

83

83

82

82

82

80

75

75

75

75

75

70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Jõulukuu toimetused Saarde kirikus

Pühapäeval, 1. detsembril kell 11.00

1. advendi jumalateenistuskell

Pühapäeval, 8. detsembril kell 11.00

2. advendi jumalateenistuskell

Pühapäeval, 15. detsembril kell 11.00

3. advendi jumalateenistuskell

Pühapäeval, 22. detsembril kell 11.00

4. advendi jumalateenistuskell

Teisipäeval, 24. detsembril kell 17.00

jõuluõhtu jumalateenistus

Kolmapäeval, 25. detsembril kell 11.00

Kristuse sündimispäeva jumalateenistus

Pühapäeval, 22. detsembril kell 11.00 jumalateenistus

Uued vallakodanikud

Hanna Kösteri ja Janari Kohvi perre sündis
07.10.2024 tütar **SASKIA KOHV**

Heäd sõbrad!

TANTSURÜHM

KILINGI SAAB

40

24. november

kl 14.00

Kilingi-Nõmme Klubis

Ootame teid oma juubelile!

Pakume pokaali šampust, kohvi,
sünnipäevakringlit ja tantsu Udo muusika saatel.

Loomaarsti
koduvisiidid
Viljandimaal ja lähistel

5 222 720
vethiir.ee

Ostan teie auto,
kaubiku või maasturi.

Tehniline seisukord ei
oma tähtsust. Vajadusel
registrist kustutamine ja
äravedu puksiiriga.
Tel. 5630 4306

Müüd metsamaad, raieõigust, põllumaad või talu?

Pakume parimat hinda ning kiireid ja usaldusväärseid
tehinguid! Aitame ka metsamajandamiskavade koostamisel ja
teostame eksperthinnanguid.
Helista: **508 0065**, kirjuta: **info@mitsamaaost.eu** või
vaata: **mitsamaaost.eu**

Mälestame lahkunuid

AGE GROMOV

16.10.1973–24.10.2024

MERIKE VAHER

12.04.1972–27.10.2024

KALLE TREIAL

20.02.1947–28.10.2024

TÕNIS TAMMET

14.02.1944–07.11.2024

ENN KURM

21.11.1938–15.11.2024

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
janne.elters@saarde.ee 15. kuupäevaks.

Tali Seltsimajas
Reedel, 20.12. kell 20-01

Aastalõpupidu

Tantsuks ansambel Vana Kallim

Õhtut juhüb Meelis Sarv
Kavas Üllatused
Pääse ette broneerides 10., kohapeal
15.-Tasumine sularahas kohapeal
Kata peolaud ise

broneerimine: klubi@saarde.ee, tel 55 69 57 15

SURJU RAAMATUKOGUS
alates 1. detsembrist

TRADITSIOONLINE JÕULUEELNE KÄSITÖÖDE
NÄITUS-MÜÜK

Tule ja osale!

Too oma käetööd näitusele kas teistele imetlemiseks

inspiratsiooniks või müügiks!

Ostes käsitööd –

saad parima kingi endale või sõbrale!

Näitus-müük on avatud raamatukogu lahtiolekuaegadel
Infotelefon: 44 60825

Saarde Sõnumid

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel. 449 0135 www.saarde.ee

Kuulutuste vastuvõtt: Saarde vallavalitsus,
E, T, N 8-16.30; K 8-18.00; R 8-15.00

Küljendus ja trükk: Hansaprint OÜ
tel. 443 3309
www.hansaprint.ee